

Sub efectul rostirii tragicului

Teatrul German din Timișoara intră în noua stagiune cu un alt dramaturg german, Friedrich Schiller. Teatrul se arată consecvent cu ritmicitatea premierelor și cu miza repertorială, în ciuda dificultăților de distribuție, – trupa fiind întregită, totuși, cu talente noi în ultimii doi ani. În stagiunea trecută a avut șapte premiere, între care și un Shakespeare, *Cymbeline*, și un Ionesco, *Scaunele*, în montări de Alexander Hausvater, respectiv, Victor Ioan Frunză, cel care a deschis aici seria spectacolelor de anvergură, necesitând extinderea spațiului de joc. (Așa că e momentul să remarcăm prezența celor doi importanți regizori cu spectacole în aceeași sală mare Studio, care a rezultat din desființarea scenei clasice, cele două teatre, German și Maghiar, fiind determinate să-și adecveze toate producțiile în consecință.)

La rândul-i, regizorul Bernd Guhr (din Germania) folosește resursele sălii în spectacolul cu piesa *Mireasa din Messina* (*Die Braut von Messina*). Aceasta este *tragedia cu coruri* a lui Schiller, o noutate salutată și de Goethe în creația dramaturgică a prietenului său. Autorul avea să precizeze în prefața piesei că rolul corului este de a întreține lirismul dincolo de realitatea întâmplărilor, iar la premiera din martie 1803 constată că acesta este un element de coeziune, așa încât întregul are de câștigat în semnificările tragicului. În spectacolul regizorului Bernd Guhr chiar se vede și se nuanțează diferența dintre acțiune și intervențiile corurilor care sunt taberele celor doi frați. În timp ce actorii transmit firesc, în registrul realului replicile, sururile, prin voci individuale sau colective, infuzează comentariul adiacent întâmplărilor de sorginte necontrolată.

Motivului biblic al fraților (pregnant în *Hoții*) i se adaugă în acest text unul antic, oedipian (mireasa, cauza reizbucnirii conflictului, se dovedește, prea târziu, a fi tocmai sora lor), așa încât invocarea destinului și excelarea tragicului revin obsesiv versurilor rostite în exclamații sau ziceri prevestitoare, într-o muzicalitate de factură antică anume reînviată de poetul Schiller. Ne aflăm într-un tragic poetic, plusat astfel conștient spre un lirism mesager. Spectacolul, în simplitatea lui – se joacă direct pe scândură, cu câteva elemente de decor concepute de Geta Medinski: niște coloane răsturnate, scaunul guvernatorului cu însemnele, adică, precum în „teatrul sărac“ – este ținut în sobrietatea discursului, așa încât tocmai realitatea întâmplărilor, susținerea dramaticului să nu cadă în neverosimil (astăzi, există acest risc de percepție a încurcăturilor între cei trei frați, greu de menținut pe filon grav).

Tonul măsurii îl dă actrița Ida Jarcsek-Gaza, – în timp ce are de dus rolul de mamă și principesă de Messina al Donnei Isabella între durere și speranță, bucurie și disperare, – prin ținută și stăpânirea exprimării, în economie de excese, cu o expresie motivată a încercatei eroine. Mai explozivi îi sunt copiii, războinicii eroi, certați, împăcați, dar aruncați prin destinul orb al iubirii în conflict. Cel bun, Don Manuel, este înzestrat cu vivacitate și stăpânire de sine de către actorul Naționalului timișorean, Alexandru Mihăescu, iar celălalt, cel mic, invidios, gelos, Don Cesar, fratricid și sinucigaș sub „povara cea mai grea“ – „propria vină“, îi revine tot unui tânăr de la Național (primele trei roluri au dublete), Colin Buzoianu, reușit interiorizat în finalul personajului său. Daniela Török, tânăra actriță a teatrului, compune fericit profilul zbuciumat al fiicei și surorii, Beatrice. Corurile cu cei doisprezece, șase, șase, întrețin fiorul liric-dramatic, într-un spectacol situat în afara spectaculozității, menținut, prin opțiune regizorală, într-o rostire echilibrată a dramaticului schillerian.

Teatrul German de Stat Timișoara – Mireasa din Messina (Die Braut von Messina) *Tragedie cu coruri* de Friedrich Schiller. Regia: Bernd Guhr (Germania). Asistent de regie: Karina Reitsch. Decorul și costumele: Geta Medinski. În distribuție: Ida Jarcsek-Gaza (*Donna Isabella*), Alexandru Mihăescu (*Don Manuel*), Colin Buzoianu (*Don Cesar*), Daniela Török (*Beatrice*), Dana Borteanu (*Doica*), Rareș Hontzu (*Solul*), Simona Vintilă, Christine Cizmaș, Vlad Alexei Cobet, Andrei Hansel, Andreea Nistor, Diana Turck, Horea Săvescu, Sebastian Borlovan, Alexandra Gontean, Andrei Nistor, Ramona Olasz, Alina Stan (*Corurile*). Premiera: 30 septembrie 2005.